

Samferdselsdepartementet
postmottak@sd.dep.no

Oslo, 15.november 2024

Innspill til forskningsprioriteringer Statsbudsjettet 2026

FFAs budsjettforslag for 2026:

Norge må investere i anvendt forskning som tas raskt i bruk for å løse vanskelige samfunns- og teknologiutfordringer og øker samfunnsikkerhet.

Forskningsmidlene må brukes målrettet og effektivt som verktøy for å nå samfunns mål:

- 1. Samarbeid om forskning må styrkes for å bygge beste kunnskap for et effektivt, klima- og miljøvennlig og trygt transportsystem.** For å realisere satsing på nullutslippstransport, muliggjørende teknologier, miljøvennlig areal- og naturbruk, foreslår vi at Samferdselsdepartementet styrker forskningsbevilgningen på Kap 1301 Forskning og utvikling mv, Post 71 Norges Forskningsråd styrkes med 55 mnok i 2026, slik:
  - A. Senteratsatsingen Transport 2050 styrkes slik at utlysningene blir på størrelse med andre forskningsentre (SFI/FME), dvs en realvekst på 25 mnok i 2026
  - B. Transportforskningen styrkes med 30 mnok i 2026 for å reversere kuttet i 2025 og gi en realøkning. Økningen bør rette seg mot styrings- og planleggingsutfordringer i sektoren og bidra til innovasjon og modernisering av mobilitetsløsninger som leder Norges transportløsninger inn i en grønn framtid. Det er nødvendig hvis Norge skal ha mulighet for å nå bærekraftmålene i 2030 og nullutslippsmålet i 2050.

For å finansiere Stortingets prioriteringer, må en **benytte virkemidler som er dokumentert effektive og treffsikre** og som utløser ytterligere finansiering og spredning av forskningsresultater. Samtidig må en endre virkemidler som treffer mindre effektivt. Åpen konkurranse om forskningsmidler sikrer kvalitet og relevans i forskning. Samarbeid mellom de som eier utfordringene og forskningsmiljø gjør at forskningen tas i bruk og at kunnskapen spres og utvikles videre. Omfanget av direkte tildelinger utenfor konkurranse og rettighetsbaserte ordninger bør vurderes opp mot dokumentert effektive konkurransebaserte virkemidler som utløser stor samfunns effekt.

- 2. Norge må delta i det store forsknings- og innovasjonssamarbeidet i Europa for et konkurransedyktig grønt næringsliv og et godt og omstillingsdyktig velferdssamfunn**
EUs finansiering er basert på at andre europeiske land finansierer sine institutter med grunnfinansiering på 20%-50%. Retur-EU må sikre at forskningsinstituttene fortsatt kan delta for fullt og hente hjem store forskningsmidler fra EU. Rammen for Retur-EU må følge instituttene suksess i Horisont Europa og ikke begrense muligheten for deltakelse. Budsjettkonsekvens kommer på Kunnskapsdepartementets budsjett, men gjør størst utslag for de teknisk-industrielle instituttene og miljøinstituttene, som konkurrerer særlig godt i EUs rammeprogram Horisont Europa. Rammen for den resultatbaserte Retur-EU økes med 75 MNOK i 2025 på KDs budsjett.

Bruk forskningsinvesteringene systematisk og treffsikkert for å nå de krevende samfunnsmålene

Perspektivmeldingen tydeliggjør Norges utfordringer, som mangel på arbeidskraft, svak produktivitetsutvikling, fossilavhengig økonomi, klimatilpasning, naturmangfold og samfunnsikkerhet. I sum gir det store omstillingsbehov. Vi erfarer nå hvor raskt endringer kan skje. Det trengs en kraftfull satsing på kunnskapsberedskap og forskning for å utvikle et samfunn med miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft og gi kommende generasjoner forutsetninger for gode liv.

Våre naboland Finland, Sverige og Danmark øker forskningsinvesteringene kraftig frem mot 2030. Draghi-rapporten adresserer mye tyngre investering i forskning og innovasjon for at Europa skal bli mer konkurransedyktig, mindre karbonavhengig og tryggere.

De neste 5-10 årene blir avgjørende for hvordan vi møter dagens løpende utfordringer og for hvilket samfunn vi overlater til kommende generasjoner. Norges økonomiske og sosiale situasjon gir oss enda mulighet til å greie å ta samfunnet vårt gjennom det grønne og digitale skiftet til et bærekraftig og trygt samfunn med høy verdiskaping og produktivitet. Norges investering i forskning rettet mot utfordringene må styrkes og brukes målrettet og effektivt, utløse næringslivets forskningsinvesteringer og bidra til fortsatt å bygge samarbeid som utløser store forskningsmidler fra EU. Forskningen må gis tydelige mål. Forskningsmiljøene og de som eier utfordringene må samarbeide, på tvers av sektorer og interesser i samfunnet. En kraftsatsing på utfordringsdrevet og anvendt forskning, både i offentlig og privat sektor, er nødvendig.

Forskningsinstituttene samfunnsoppdrag er å bidra til å løse samfunnsutfordringer. Instituttene har høy kompetanse på å identifisere og forstå brukerbehov og driver utstrakt forsknings- og teknologiutviklingssamarbeid med bedrifter og offentlige aktører. Denne kombinasjonen gir en unik innsikt og bidrar til at forskningen blir relevant og tas raskt i bruk. Forskningsinstituttene kompetanse og kapasitet bør utnyttes bedre for å nå fellesskapets mål.

Norge må styrke anvendt forskning for å greie den vanskelige teknologiutviklingen og bygge beste kunnskap for nullutslippssamfunn, samfunnsikkerhet, verdiskaping og grønn konkurransekraft.

Staten investerer ca. 48,5 mrd. kr i forskning (2025). I tillegg kommer ca. 3,7 mrd.kr. som benyttes til SkatteFUNN. En synkende andel, ca. 1/5 av de samlede statlige forskningsbevilgningene, konkurranseutsettes gjennom Forskningsrådet, dvs. Ca. 10,5 mrd. kr. Denne andelen av de samlede statlige forskningsmidlene bør økes og innrettes mot de vanskeligste samfunnsutfordringene. Forskningsbevilgningene må inngå i alle sektordepartementenes tiltak for å realisere stortingets ambisjoner. Forskningen må gis tydelige mål.

For å finansiere Stortingets prioriteringer, må en benytte virkemidler som er dokumentert effektive og treffsikre og som kommer hele samfunnet til gode ved å utløse ytterligere finansiering og spredning av forskningsresultater, som forskningssenter. Åpen konkurranse om forskningsmidler sikrer kvalitet og relevans i forskning. Samarbeid mellom de som eier utfordringene og forskningsmiljø gjør at forskningen tas raskt i bruk og at kunnskapen spres og utvikles videre.

Vi utdyper gjerne forslagene og ønsker lykke til med budsjettarbeidet!

Vennlig hilsen

Anne Strømme Lycke
Styreleder FFA

Agnes Landstad
Daglig leder FFA

Forskningsinstituttene Fellesarena organiserer de 33 selvstendige forskningsinstituttene som fyller kriteriene for grunnfinansiering fra Forskningsrådet, til sammen 7300 årsverk og 14 mrd kr i årlig omsetning, derav 1,9 mrd kr fra utlandet. Norge har i sin instituttsektor et velfungerende apparat for anvendt, tverrfaglig og målrettet forskning. Forskningen er innrettet mot samfunnsutfordringene og bidrar til konkurransekraft, innovasjonsevne og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene er forsknings- og innovasjonspartnere for bedriftene og akseleratorer for omstilling i samfunnet.